# Werkbladen-pakket

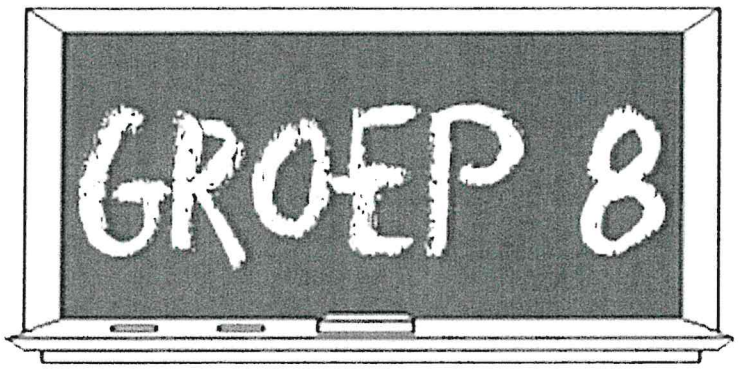


# Succes!

deel 3

Spelling blad 1

**1 In elke zin staan een persoonsvorm en een heel werkwoord. Schrijf die achter de zin op.**

| | *persoonsvorm* | *hele werkwoord* |
|---|---|---|
| Mijn moeder wil een cake bakken. | _____ | _____ |
| De school gaat regels invoeren. | _____ | _____ |
| Zo kunnen jullie dat blad niet opvouwen. | _____ | _____ |
| Ontvluchten kunnen de dieven niet. | _____ | _____ |
| Karmen moet zich wat meer inspannen. | _____ | _____ |
| Hoe zouden die kinderen heten? | _____ | _____ |

**2 Vul de ontbrekende vormen in.**

| *t.t. hij-vorm* | *v.t. hij-vorm* | *volt. deelwoord* | *bijv. gebr. volt. deelw.* |
|---|---|---|---|
| graast | _____ | _____ | _____ |
| _____ | weefde | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ | gewroken |
| onderscheidt | _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ | ontvluchte |

**3 Schrijf eerst de persoonsvorm op in de tegenwoordige tijd.**
**Vul daarna de persoonsvorm in de verleden tijd in.**

| | | |
|---|---|---|
| posten | 1 ik _____ | Gisteren _____ Adnam een brief. |
| laden | 2 ik _____ | De marktkoopman _____ de vrachtwagen. |
| aanraden | 3 ik _____ | Mijn vrienden _____ het mij _____ . |
| afwassen | 4 ik _____ | Vroeger _____ ik alleen _____ . |
| braden | 5 ik _____ | Wij _____ het vlees in heet vet. |
| barsten | 6 ik _____ | De vaas _____ in twee stukken. |
| spannen | 7 ik _____ | De koetsier _____ de paarden voor de koets. |
| hoeven | 8 ik _____ | Gelukkig _____ wij niet na te blijven. |
| wenden | 9 ik _____ | De kunstenaar _____ zijn gezicht naar de spreker. |
| malen | 10 ik _____ | De molenaar _____ het graan tot meel. |

Klaar?
Maak van elk werkwoord (behalve *hoeven* en *wenden*) uit oefening 3 een bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord en maak daarmee een zin.

Spelen met woorden
Alleen: nummer 26 en 40
Samen: nummer 50
Verder: nummer 55

Spelling blad 2

**1 Vul de werkwoordschema's in van *worden* en *bestrijden*.**

| | tegenwoordige tijd | verleden tijd |
|---|---|---|
| ik | | |
| hij | | |
| wij | | |

voltooid deelwoord: _____

| | tegenwoordige tijd | verleden tijd |
|---|---|---|
| ik | | |
| hij | | |
| wij | | |

voltooid deelwoord: _____

**2 Vul voor elke zin de rijen in.**

1 Ze hebben de verlaten woning al aan iemand anders toegewezen.
2 De aangeboden boeken mochten niet worden verkocht.
3 De geslepen messen mogen weer gebruikt worden.
4 De weggelopen hond moet in een schuurtje geslopen zijn.
5 Het verlaten huis zal niet meer betrokken worden.

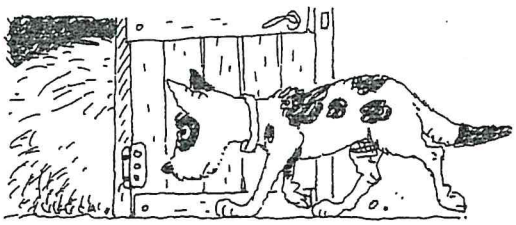

| | *persoonsvorm* | *voltooid deelwoord* | *hele werkwoord* | *bijv. gebr. volt. deelw.* |
|---|---|---|---|---|
| 1 | _____ | _____ | _____ | _____ |
| 2 | _____ | _____ | _____ | _____ |
| 3 | _____ | _____ | _____ | _____ |
| 4 | _____ | _____ | _____ | _____ |
| 5 | _____ | _____ | _____ | _____ |

**3 Schrijf van elk werkwoord de hij-vorm op in de verleden tijd.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| zuigen | _____ | bewegen | _____ |
| blinken | _____ | schrikken | _____ |
| betrekken | _____ | stijgen | _____ |
| schenken | _____ | begeven | _____ |
| toewijzen | _____ | uitsluiten | _____ |
| weglopen | _____ | afnemen | _____ |
| meten | _____ | meerijden | _____ |
| verlaten | _____ | aanbieden | _____ |

**Klaar?**
Schrijf van elk werkwoord uit het pakket het voltooid deelwoord op.

**Spelen met woorden**
Alleen: nummer 31 en 39
Samen: nummer 48
Verder: nummer 51

Spelling blad 3

**1 Schrijf van elke zin de dikgedrukte woorden of zinsdelen in de goede kolom.**



1 **De voorzitter heeft** de **afgetreden** secretaris veel **verweten**.
2 **De chauffeur werd toegelaten** tot het **opgemeten** terrein.
3 Achter **gesloten** deuren **werd** de ambassadeur **een petitie aangeboden**.
4 **De restaurateur heeft** het **geschonden** schilderij uit de lijst **gesneden**.
5 **De ijscoman heeft** het **gesmolten** ijs **teruggezonden**.

| *onderwerp* | *persoonsvorm* | *voltooid deelwoord* | *bijv. gebruikt volt. deelw.* |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

**2 Vul de kolommen in.**

| | *verleden tijd meervoud* | *voltooid deelwoord* | *bijvoeglijk gebruikt volt. deelw.* |
|---|---|---|---|
| fluiten | | | het _____ liedje |
| rijden | | | de _____ afstand |
| schenden | | | het _____ gezicht |
| opmeten | | | het _____ perceel |
| snijden | | | het _____ brood |
| eten | | | het _____ vlees |
| verwijten | | | de _____ slordigheid |

**3 Vul de werkwoordsvorm in.**

bevinden (t.t.) 1 Het vliegtuig _____ zich op grote hoogte.

lijden 2 Van dat ongeval heeft moeder veel _____ .

stilzitten (v.t.) 3 Marinus _____ niet _____ tijdens het eten.

bijten 4 Het door de hond _____ kind werd snel naar huis gebracht.

aftreden (v.t.) 5 Gisteren _____ de directeur van de fabriek _____ .

opwinden (t.t.) 6 _____ jij je tijdens de les wel eens _____ ?

**Klaar?**
Schrijf van elk werkwoord naast elkaar de tegenwoordige tijd hij-vorm en de verleden tijd hij-vorm.
Doe het zo: *Hij treedt af. Hij trad af.*

**Spelen met woorden**
Alleen: nummer 30 en 36
Samen: nummer 44
Verder: nummer 57

Spelling blad 4

**1 Schrijf in elke rij de juiste vorm van het werkwoord op het prijskaartje.**

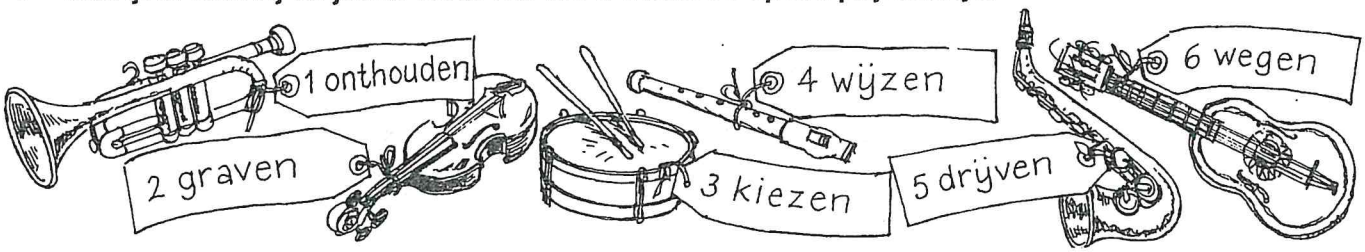


| | *verleden tijd enkelvoud* | *voltooid deelwoord* | *bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord* |
|---|---|---|---|
| 1 | _____ | _____ | de _____ getallen |
| 2 | _____ | _____ | de _____ kuil |
| 3 | _____ | _____ | het _____ leesboek |
| 4 | _____ | _____ | de _____ landweg |
| 5 | _____ | _____ | de _____ kunstenaar |
| 6 | _____ | _____ | de _____ pruimen |

**2 Schrijf van de werkwoorden het voltooid deelwoord op.**

afstaan - toezien - bezoeken - nadenken - moeten - vernemen - bergen - meedoen - overbrengen

_____ _____ _____

_____ _____ _____

_____ _____ _____

**3 Vul de puzzel in.**

tegenwoordige tijd hij-vorm van **ontkomen**

verleden tijd enkelvoud van **ontstaan**

voltooid deelwoord van **ontvangen**

verleden tijd meervoud van **stuiven**

bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord van **vergaan** (met *e*)

voltooid deelwoord van **dwingen**

voltooid deelwoord van **verslaan**

bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord van **voorlezen**

voltooid deelwoord van **aflopen**

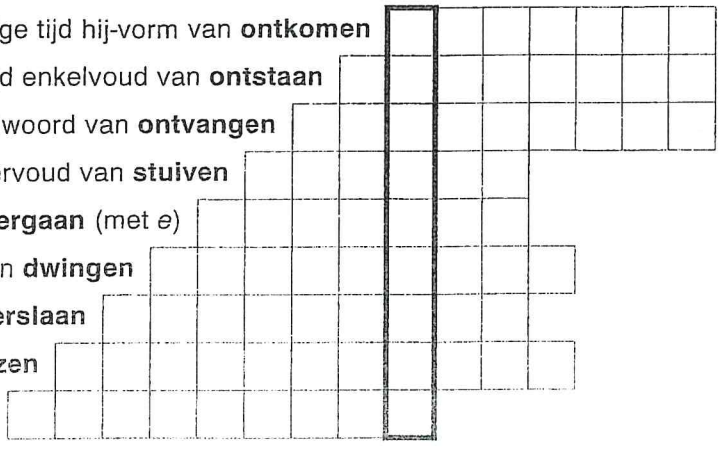

Welk werkwoord staat er in de dik omlijnde kolom? _____

# Oefening oorzaak-gevolg 3 (blad 1)

**Vóór het lezen**

- Wat moet je doen?

Je leest een tekst.
De woorden die je niet begrijpt, zoek je op in een woordenboek.
Maak aantekeningen bij de tekst. Let op oorzaak-gevolg!

**Tijdens het lezen**

- Lees de tekst

DE KLEINE PRINS

Dit fragment beschrijft de ontmoeting tussen de schrijver, dat is een piloot, en de kleine prins. De kleine prins is van zijn piepkleine planeetje op aarde terechtgekomen.

(...) Zo leefde ik dus alleen, zonder ooit met iemand echt te kunnen praten, totdat ik op een keer, zes jaar geleden, motorpech kreeg in de Saharawoestijn. Er was iets stukgegaan binnen in mijn motor, en omdat ik geen mechanicus en ook geen passagiers aan boord had, moest ik proberen om helemaal alleen een moeilijke reparatie uit te voeren. Het was voor mij een kwestie van leven of dood. Ik had nauwelijks voor acht dagen drinkwater bij me.

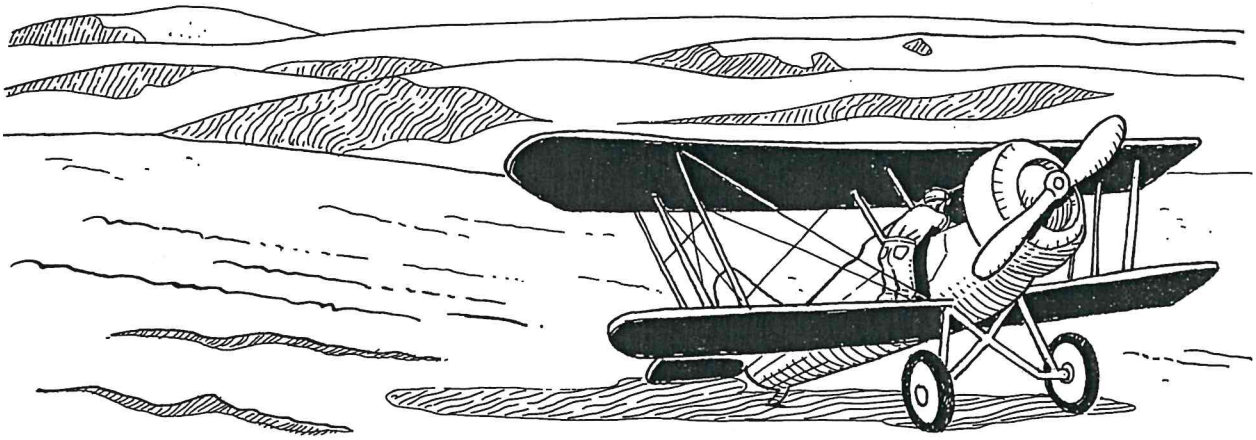



# Oefening oorzaak-gevolg 3 (blad 2)

De eerste avond sliep ik dus in het zand, wel duizend mijl ver van de bewoonde wereld. Ik was veel eenzamer dan een schipbreukeling op 'n vlot midden op de oceaan. Je kunt je dus voorstellen, hoe verrast ik was bij 't aanbreken van de dag, toen een grappig klein stemmetje me wekte. Het zei: „Toe, teken eens 'n schaap voor me."
„Hè?"
„Teken eens 'n schaap voor me."
Ik sprong op, alsof ik door de bliksem getroffen was, wreef mijn ogen uit en keek eens goed. En ik zag een héél uitzonderlijk klein kereltje dat me ernstig aankeek. Kijk, dit is het beste portret dat ik later van hem heb kunnen maken.

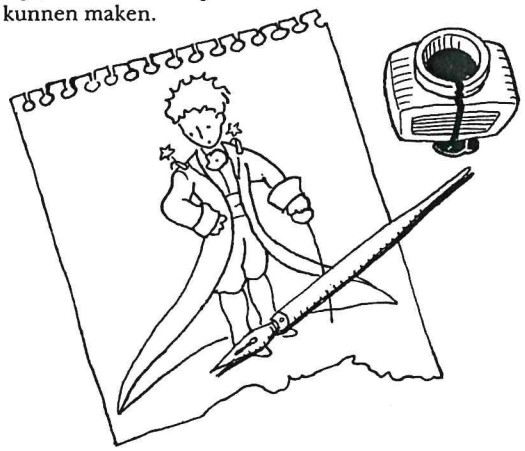

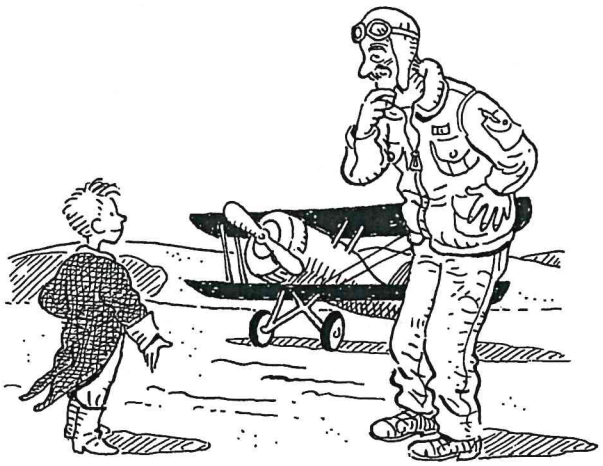

Maar mijn tekening is natuurlijk véél minder aardig dan 't model. Dat is mijn schuld niet. Toen ik zes was, hadden de grote mensen me afgeraden om schilder te worden en ik had niet leren tekenen, behalve dan dichte boa constrictors en open boa constrictors.
Ik bekeek die verschijning dus met ogen die rond van verbazing waren. Vergeet niet dat ik duizend mijl van de bewoonde wereld was. Maar dat kleine ventje zag er niet uit alsof hij verdwaald was, of doodmoe of hongerig, of dorstig of angstig. Hij had niets van een verloren kind in de woestijn, duizend mijl van de bewoonde wereld af.

vertaling: L. de Beaufort-Van Hamel

# Oefening oorzaak-gevolg 3 (blad 3)

**Na het lezen**

- Wat moet je doen?
Maak de opdrachten met behulp van de tekst en je aantekeningen.
Schrijf je antwoorden op in hele zinnen.

1 Waardoor kwam de schrijver in de woestijn terecht?

_____

_____

2 Hoe kwam het dat de schrijver de reparatie helemaal alleen moest doen?

_____

_____

3 Wat is de oorzaak?
Gevolg: de schrijver moest de reparatie uitvoeren binnen acht dagen.
Oorzaak: _____

_____

4 Waardoor voelde de schrijver zich eenzamer dan een schipbreukeling op een vlot midden in de oceaan?

_____

_____

_____

5 Wat is het gevolg?
Oorzaak: een grappig klein stemmetje wekte de schrijver.
Gevolg: _____

_____

6 Wat was er de oorzaak van dat de tekening niet zo aardig is als het model? Kies uit:
**a** Toen de schrijver zes was, hadden de grote mensen hem verboden om te schilderen.
**b** Toen de schrijver zes was, hadden de grote mensen hem alleen maar boa constrictors laten tekenen.
**c** Toen de schrijver zes was, hadden de grote mensen hem afgeraden om te schilderen.

7 De schrijver bekeek de verschijning met ogen die rond waren van verbazing. Waarom was hij zo verbaasd?

_____

_____

_____

8 Hoe heet het ventje waarover de schrijver zo verbaasd was?

_____



# Oefening oorzaak-gevolg 3 (blad 4)

- Wat moet je doen?
Maak de opdrachten zonder daarbij de tekst te gebruiken. Je mag wel je aantekeningen gebruiken.
Schrijf je antwoorden op in hele zinnen. Controleer daarna je antwoorden.

1 Wat was de oorzaak van de pech met het vliegtuig? Kies uit:
**a** Er was geen mechanicus aan boord.
**b** Er waren geen passagiers aan boord.
**c** Er was iets stuk gegaan binnen in de motor.

2 Waardoor weet je dat de schrijver helemaal alleen was?

_____

_____

3 Hoe kwam het dat de schrijver in het zand sliep? Kies uit:
**a** Dat kwam doordat hij in de Saharawoestijn terecht was gekomen.
**b** Dat kwam doordat hij duizend mijl ver van de bewoonde wereld was.
**c** Dat deed hij omdat hij het zand lekker warm vond.

4 Wat is het gevolg?
Oorzaak: hij was duizend mijl ver van de bewoonde wereld.
Gevolg: _____

_____

5 Waardoor werd de schrijver gewekt? Kies uit:
**a** door een stemmetje
**b** door de bliksem
**c** door een schaap

6 Waarom is het niet de schuld van de schrijver dat de tekening niet zo goed is?

_____

_____

_____

7 De schrijver had voor maar acht dagen drinkwater bij zich. Wat was hiervan het gevolg? Kies uit:
**a** Hij moest ergens anders water zoeken.
**b** Hij moest de moeilijke reparatie zelf snel uitvoeren.
**c** Hij ging dood.

8 Het ventje zag er niet uit alsof het verdwaald was, of doodmoe of hongerig, of dorstig of angstig.
Hoe reageerde de schrijver hierop? Kies uit:
**a** angstig
**b** verbaasd
**c** boos

# Oefening oorzaak-gevolg 5 (blad 1)

**Vóór het lezen**

- Wat moet je doen?

Je leest een tekst.
De woorden die je niet begrijpt, zoek je op in een woordenboek.
Maak aantekeningen bij de tekst. Let op oorzaak-gevolg!

**Tijdens het lezen**

- Lees de tekst

VLIEGEREN

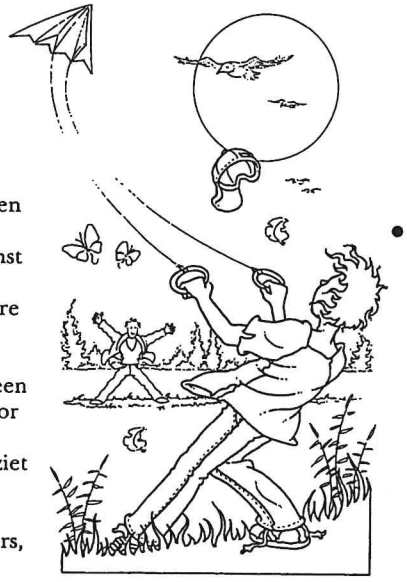

Vliegeren is een al eeuwenoude sport die na een periode van betrekkelijke vergetelheid weer in opkomst lijkt te zijn. Vooral na de invoering van de bestuurbare vliegers zijn steeds meer mensen actief in deze vrijetijdsbesteding. Niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen.
Ook op Schiermonnikoog ziet men met enige regelmaat vliegers aan de hemel zwenken en zwieren. Vliegers, en met name stuntvliegers, kunnen aanzienlijke geluidsoverlast voor het publiek veroorzaken. Bovendien blijkt dat paarden van deze vliegers schrikken, vooral bij het passeren van de strandovergangen.
Het is daarom nuttig enkele tips te geven voor het plezierig en veilig beoefenen van deze sport. Tips ook die kunnen worden gebruikt om te voorkomen dat men overlast of gevaar oplevert voor anderen.

▲ Het meeste plezier van de vlieger beleeft men op die plaatsen waar men de wind het directst kan vangen. Zoals bijvoorbeeld op het strand en op vlakten waar de wind niet wordt gehinderd door obstakels als gebouwen en bebossing. En gelukkig heeft Schiermonnikoog heel wat van die uitgestrekte ruimte aan het Noordzeestrand, waar de wind vrijwel nooit verstek laat gaan.
Vliegeren is natuurlijk taboe (verboden) in de gebieden waar zich broedvogels bevinden. Zo ook de terreinen waar vee en paarden worden geweid.

● Door lawaai van in de wind ronkende vliegers kunnen de dieren op hol slaan.
Voor de starter is het aan te raden eerst wat te gaan oefenen. Waarbij het in elkaar zetten een pre (aan te bevelen) is. Probeer dit eerst eens thuis of op het vakantieadres.
Lukt dit, dan kan de wind worden opgezocht. De meest ideale windkracht voor vliegeren is tussen de 3 en 4. Voor beginners is dit echt het maximum. Immers, hoe harder het waait hoe harder de vlieger gaat trekken. Tevens neemt de kans op materiaalbreuk toe, naarmate de wind harder is.

Lytje Pole



# Oefening oorzaak-gevolg 5 (blad 2)

**Na het lezen**

- Wat moet je doen?

Maak de opdrachten met behulp van de tekst en je aantekeningen.
Schrijf je antwoorden op in hele zinnen.

1 Vliegeren lijkt meer in opkomst te zijn. Waardoor komt dat?

_____

_____

2 Welke vervelende gevolgen kunnen (stunt)vliegers veroorzaken? Noem er twee.

_____

_____

_____

_____

3 Wat kan het gevolg zijn als iemand de tips gebruikt? Kies uit:
**a** Er gaan minder mensen vliegeren.
**b** Het vliegeren wordt moeilijker.
**c** Er zal minder overlast zijn voor anderen.

4 Waarvan schrikken paarden en ander vee?

_____

_____

5 Waardoor wordt de wind gehinderd?

_____

_____

6 Waarom mag je niet vliegeren in een gebied waar vogels broeden?

_____

_____

_____

7 Waarom kun je op het strand goed vliegeren?

_____

_____

8 Wat kan het gevolg zijn van harde wind bij het vliegeren?

_____

_____

9 Lees de zin met ▲.
Waarom heeft men dan het meeste plezier?

_____

_____

10 Lees de zin met ●. Deze zin bevat een oorzaak-gevolgrelatie. Welk deel is het gevolg?

_____

_____

# Oefening oorzaak-gevolg 5 (blad 3)

- Wat moet je doen?
Maak de opdrachten zonder daarbij de tekst te gebruiken. Je mag wel je aantekeningen gebruiken. Schrijf je antwoorden op in hele zinnen. Controleer daarna je antwoorden.

1 Oorzaak: er kwamen bestuurbare vliegers.
Wat is het gevolg? Kies uit:
**a** Steeds meer kinderen zijn gaan vliegeren.
**b** Steeds meer kinderen, maar ook volwassenen, zijn gaan vliegeren.
**c** Steeds meer volwassenen zijn gaan vliegeren.

2 Hoe zou het komen dat je vooral boven het strand veel vliegers ziet? Kies uit:
**a** Omdat je daar de wind direct kunt vangen.
**b** Omdat het nergens anders mag.
**c** Omdat daar geen paarden zijn.

3 Welk gevolg hebben obstakels, zoals bossen en gebouwen, voor de wind?

_____

_____

_____

4 Vliegers en stuntvliegers maken lawaai. Wat is daarvan het gevolg? Kies uit:
**a** De bewoners van Schiermonnikoog worden boos.
**b** Paarden en ander vee schrikken en kunnen op hol slaan.
**c** Kleine kinderen worden bang en gaan huilen.

5 Broedvogels worden verstoord. Waarom kan een vlieger daar de oorzaak van zijn?

_____

_____

_____

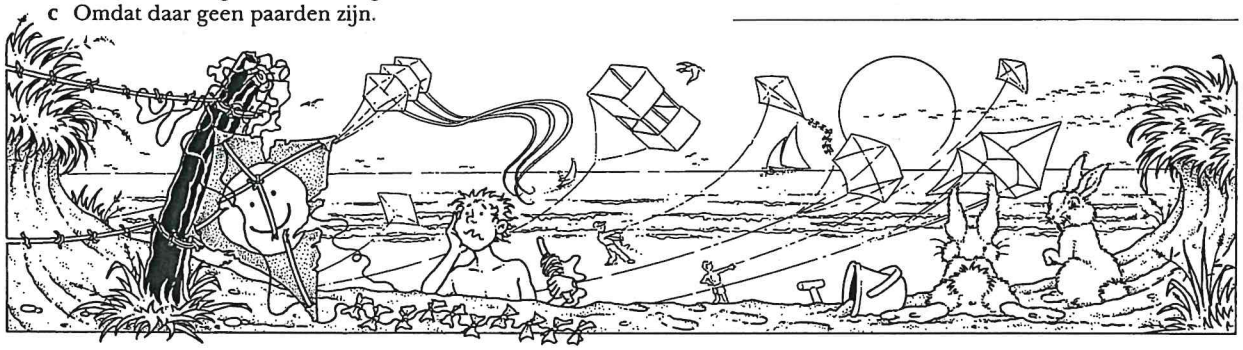



# Oefening oorzaak-gevolg 5 (blad 4)

6 Gevolg: de vlieger trekt heel hard.
Wat is hiervan de oorzaak? Kies uit:
**a** De wind heeft een kracht van 1.
**b** De wind heeft een kracht van 3.
**c** De wind heeft een kracht van 6.

7 Wat is de oorzaak?
Gevolg: de kans op materiaalbreuk neemt toe.
Oorzaak: _____

_____

8 Wat wil men bereiken met deze tips voor het vliegeren? Kies uit:
**a** Dat iedereen gaat vliegeren.
**b** Dat er minder overlast of gevaar voor anderen is.
**c** Dat niemand meer wil vliegeren.

9 Gevolg: dieren slaan op hol.
Wat is hiervan in deze tekst de oorzaak?

_____

_____

10 Gevolg: de vlieger gaat zwaarder trekken.
Wat is hiervan de oorzaak?

_____

_____



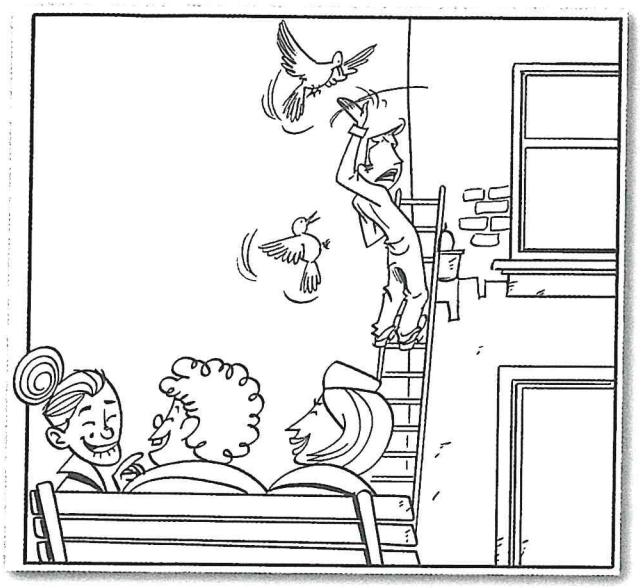

**Dit ga je leren**
Je leert hoe je woorden met **au** en **ou** schrijft.



pauw

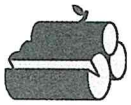

hout

politieauto

ouderwets

**Dit moet je weten**
Woorden met **au** en **ou** zijn weetwoorden.
Je leert deze woorden uit je hoofd.
Het **au**-web kan je daarbij helpen.

**1** Schrijf het woord op.
Kies uit: kauwen | klauteren | pauzeren | sauzen | snauwen | mevrouwen | toeschouwers

1 Drie m[redacted] zitten op een bankje. *mevrouwen*
2 Ze p[redacted] even tijdens het winkelen. _____
3 Ze kijken hoe de schilders omhoog k[redacted]. _____
4 De schilders s[redacted] de muren van een pand. _____
5 Een paar k[redacted] plagen de schilders. _____
6 Die worden toegelachen door de t[redacted]. _____
7 'Ga zelf schilderen dames,' s[redacted] ze. _____

**2** **ou**, **ouw**, **au** of **auw**? Schrijf het woord op.

1 Niet alle agenten houden van de [redacted]tomatisering. *automatisering*
2 Ze moeten alles veel n[redacted]keuriger invullen. _____
3 En die computerformulieren maken hen ben[redacted]d. _____
4 Je moet ook steeds vragen herk[redacted]en die je anders over zou slaan. _____
5 Op een [redacted]derwets formulier kon je nog eens iets bijkrabbelen. _____
6 En dan al die verb[redacted]ingen aan het systeem! _____
7 Daar wordt het ook niet eenv[redacted]diger door. _____
8 Is er wel een betr[redacted]bare beveiliging? _____
9 Veel agenten mi[redacted]en hier al jaren over. _____
10 Ze willen meer tijd op straat of in hun politie[redacted]to. _____

# werkwoorden met verschillende betekenissen

Werkwoorden die op elkaar lijken, maar die een andere betekenis hebben.

| | klinken hetzelfde | | andere klemtoon | |
|---|---|---|---|---|
| **werkwoord** | leiden | lijden | overdrijven | overdrijven |
| **verleden tijd enkelvoud** | leidde | leed | dreef over | overdreef |
| **voltooid deelwoord** | geleid | geleden | overgedreven | overdreven |
| **betekenis** | *sturen* | *pijn hebben* | *voorbijtrekken* | *groter voorstellen* |

**1** Vul het schema in.

| werkwoord | verleden tijd enkelvoud | voltooid deelwoord |
|---|---|---|
| reizen | reisde | De familie is naar Londen _____ . |
| rijden | _____ | De cake is goed _____ . |
| lijden | _____ | Gelukkig heeft Minoes niet _____ . |
| leiden | _____ | Opa werd naar zijn stoel _____ . |
| bereiden | _____ | De kok heeft de maaltijd _____ . |
| berijden | _____ | De amazone heeft het paard _____ . |
| stofzuigen | _____ | Ik heb het hele kleed _____ . |



**2** Een werkwoord, twee betekenissen.
Vul het voltooid deelwoord van beide betekenissen in.

1 **overstromen** Het water is de emmer overgestroomd _____ .
**overstromen** Daardoor is de keukenvloer _____ .

2 **doorzoeken** We bleven zelfs toen het donker werd _____ .
**doorzoeken** Zelfs de kofferbak hebben we _____ .

3 **voldoen** Mijn vader heeft de tank weer _____ .
**voldoen** Hij heeft de rekening net _____ .

4 **ondergaan** De zon is net _____ .
**ondergaan** En ik heb de koude campingdouche _____ .

5 **voorspellen** Hij heeft me zijn moeilijke woord _____ .
**voorspellen** Ik heb _____ dat ik het nog eens fout ga schrijven.

6 **overkomen** Mijn penvriendin is uit Engeland _____ .
**overkomen** Dat is het mooiste wat me ooit is _____ .

**1** Lees de zinnen. Zet een kruisje voor de lijdende zinnen.

- ○ 1 Ik kijk naar een film over Pompeï.
- ○ 2 De stad Pompeï werd bedolven door lava.
- ○ 3 De stad lag aan de voet van een vulkaan.
- ○ 4 Pompeï werd eeuwen later weer uitgegraven.
- ○ 5 Je kunt huizen en straten nu weer zien.
- ○ 6 Maar de ruïnes worden slecht onderhouden.
- ○ 7 Je moet er dus snel bij zijn.



**Dit ga je leren**
Je leert het verschil tussen de **bedrijvende** en de **lijdende** vorm.

**Dit moet je weten**

- Er zijn bedrijvende en lijdende zinnen. In een bedrijvende zin voert het onderwerp de handeling van het gezegde uit. In een lijdende zin is dit niet zo.

Bedrijvend: Ibrahim kopt de bal.
Lijdend: De bal wordt **gekopt** door Ibrahim.

- Je maakt van een bedrijvende zin een lijdende zin door van de persoonsvorm een **voltooid deelwoord** te maken en het hulpwerkwoord worden te gebruiken.

  kopt → wordt **gekopt**

- Het lijdend voorwerp van de bedrijvende zin wordt het onderwerp in de lijdende zin.

  de bal → de bal

- Het onderwerp van de bedrijvende zin komt achter **door** te staan in de lijdende zin.

  Ibrahim → **door** Ibrahim

**2 a** Verander de bedrijvende zin in een lijdende zin. Het begin van de zin staat er al.

1 De buschauffeur brengt de passagiers.
De passagiers worden *gebracht door de buschauffeur* .

2 Een gids vangt de toeristen op.
De toeristen worden _____ .

3 Hij leidt ze rond door de ruïnes.
Ze worden _____ .

4 De toeristen bekijken de mozaïeken.
De mozaïeken worden _____ .

**b** Doe het nu helemaal zelf.

1 De mensen bekijken de lichamen van gips.

_____

2 Lava en as bedelven de bewoners.

_____

**Dit ga je leren**
Je leert hoe je de **persoonlijke voornaamwoorden** goed in een zin gebruikt.

**Dit moet je weten**

- **Hun** is een persoonlijk voornaamwoord dat nooit als onderwerp in een zin kan voorkomen, wel als meewerkend voorwerp of als bezittelijk voornaamwoord.

  Fout: Hun hebben dat gedaan.
  Goed: Zij hebben dat gedaan.

- **Me, jou** en **u** zijn persoonlijke voornaamwoorden die lijken op de bezittelijke voornaamwoorden mijn, jouw en uw.

  Fout: Hij heeft **me** fiets gemaakt.
  Goed: Hij heeft **mijn** fiets gemaakt.

**1** Kruis het goede voornaamwoord aan.

1 Is die computer van ...?
- ○ jouw
- ⊗ jou

2 Ik denk dat ... zus dezelfde heeft.
- ○ me
- ○ mijn

3 Mijn zus zit er altijd achter met ... vriend.
- ○ haar
- ○ ze

4 ... krijgen altijd ruzie achter dat ding.
- ○ Zij
- ○ Hun

5 Ik wacht mooi tot ik ... eigen computer heb.
- ○ me
- ○ mijn

6 Zullen we samen een spel doen op ... computer?
- ○ jou
- ○ jouw



**2** Onderstreep de taalfout. Zet de juiste vorm erachter.

1 Ik spaar voor <u>me</u> nieuwe telefoon. mijn
2 Ik vind die van jouw zo mooi. _____
3 Ik vroeg aan mijn pa: 'Hoe is het met u telefoon?' _____
4 'Me telefoon doet het nog prima,' zei hij. _____
5 En hij zit de hele dag op ze werk te bellen. _____
6 Hun zijn straks vast jaloers op de mijne. _____

# Oefening verwijswoorden 3 (blad 1)

**Vóór het lezen**

- Wat moet je doen?

Je leest een tekst over duiken.
De woorden die je niet begrijpt, zoek je op in een woordenboek.
Let goed op de verwijswoorden!

**Tijdens het lezen**

- Lees de tekst

DUIKEN

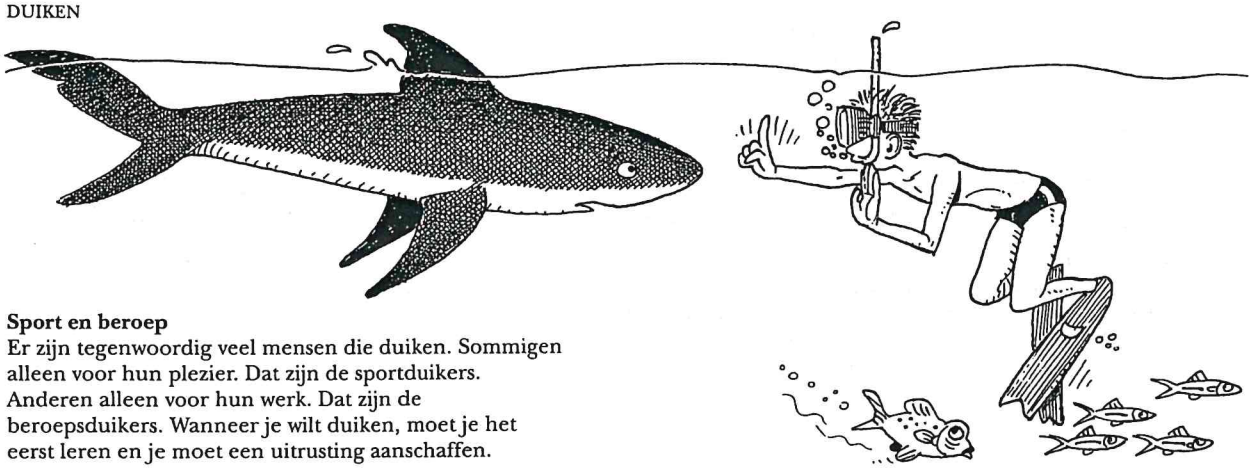

**Sport en beroep**
Er zijn tegenwoordig veel mensen die duiken. Sommigen alleen voor hun plezier. Dat zijn de sportduikers. Anderen alleen voor hun werk. Dat zijn de beroepsduikers. Wanneer je wilt duiken, moet je het eerst leren en je moet een uitrusting aanschaffen.

**De uitrusting**
Welke uitrusting heb je nodig? Dat hangt af van wat je onder water wilt doen en hoe lang en hoe diep je wilt duiken. Dat lijkt nogal ingewikkeld, maar je zult zien dat het wel meevalt.
Het eenvoudigst is de uitrusting van de sportduiker. Dus zullen we daar maar mee beginnen. Je kunt al duiken met een duikmasker, zwemvliezen en een snorkel. Dat is een pijpje waardoor je lucht kunt inademen. Het pijpje mag maar 30 tot 40 centimeter lang zijn. Omdat het altijd boven het water moet uitsteken, zwem je dus aan de oppervlakte met je gezicht in het water. Je kunt er ook mee onder water zwemmen, maar dan loopt de snorkel vol. Als je weer bovenkomt moet je hem eerst leegblazen.



# Oefening verwijswoorden 3 (blad 2)

**Lucht in flessen**



De meeste sportduikers willen dieper en dan moeten ze lucht in stalen flessen meenemen om te kunnen ademen. In die flessen zit de lucht onder hoge spanning, wel tot 300 atmosfeer. Bij die hoge druk kun je de lucht niet zomaar inademen en daarom zit er aan de flessen een ademautomaat met slang en mondstuk. Dit is een apparaat dat ervoor zorgt dat je precies zoveel lucht krijgt als je nodig hebt. Dat gaat helemaal automatisch, makkelijker kan het niet.
De lucht die je uitademt, gaat door een klepje in het mondstuk naar buiten. Die uitgeademde lucht verdwijnt in de vorm van belletjes. Die luchtbelletjes zie je wel eens op de televisie als ze een onderwaterfilm vertonen.

**Duikerspak**
Omdat het in Nederland meestal koud is, dragen duikers hier ook nog een pak. Dat pak is gemaakt van neopreenschuim. De duikers zijn nu weer te licht geworden en daarom nemen ze een riem met loodblokken mee. Voor de veiligheid nemen ze ook altijd een reddingsvest mee en een duikersmes. Om de weg te vinden moeten ze een kompas bij zich hebben. Met deze uitrusting kan men al een hele tijd, een uur of langer, onder water blijven. Beroepsduikers gebruiken zo'n uitrusting dikwijls voor lichte werkzaamheden.

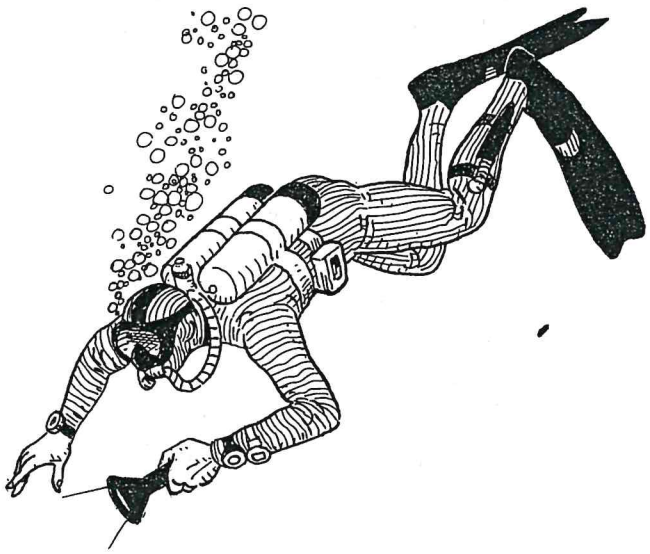

# Oefening verwijswoorden 3 (blad 3)

**Standaardpak**
Voor zwaar werk wordt vaak het standaardpak gebruikt. Dat is een pak waarbij een grote, koperen helm en heel zware schoenen van negen kilo per stuk worden gedragen. De helm weegt achttien kilo. Het is allemaal erg sterk spul. Je kunt er uren mee onder water blijven. Je blijft er droog en tamelijk warm in.
De lucht wordt door een compressor, een luchtpomp, via een slang naar de duiker gevoerd. Die compressor staat op een schip of op de wal. Je kunt er niet mee zwemmen en maar een korte afstand mee lopen.
Waar de slang aan de helm wordt geschroefd, zit een klep. Die klep zorgt ervoor dat de aangevoerde lucht wel in, maar niet uit de helm kan. De verbruikte lucht verlaat de helm door een andere klep, die wel lucht uitlaat, maar geen water binnenlaat.

**Telefoon**
In de helm zit ook nog een kleine telefoon zodat de duiker kan praten met een andere duiker of met de mensen boven water. De helm is waterdicht op het pak geschroefd. Behalve in de helm zit er ook in het pak nog lucht. Ondanks de zware schoenen en de helm is de duiker daardoor te licht om naar beneden te kunnen gaan. Daarom wordt er op zijn rug en borst nog een stuk lood van achttien kilo gehangen. Verder neemt hij een mes mee. Een kompas heeft hij niet nodig, omdat hij niet ver weg loopt.

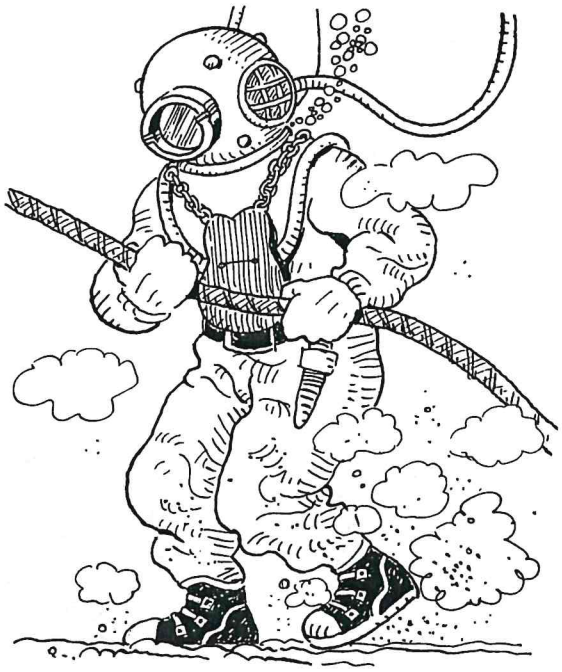

**Ruim 80 kilo**
De uitrusting zoals we die nu beschreven hebben, weegt in totaal ruim 80 kilo. Dat is erg veel, maar gelukkig merkt de duiker daar niets van. Onder water is alles veel lichter.

J. de Roo



# Oefening verwijswoorden 3 (blad 4)

- Wat moet je doen?
Lees de tekst nu nog een keer. Je leest telkens kleine stukjes. Daarover krijg je dan vragen.

DUIKEN

**Sport en beroep**
Er zijn tegenwoordig veel mensen die duiken. **Sommigen** alleen voor hun plezier. **Dat** zijn de sportduikers. **Anderen** alleen voor hun werk. Dat zijn de beroepsduikers.
Wanneer je wilt duiken, moet je het eerst leren en je moet een uitrusting aanschaffen.

1 Waarnaar verwijst „sommigen"?

_____

2 Waarnaar verwijst „dat"?

_____

3 Waarnaar verwijst „anderen"?

_____

**De uitrusting**
Welke uitrusting heb je nodig? **Dat** hangt af van wat je onder water wilt doen en hoe lang en hoe diep je wilt duiken. **Dat** lijkt nogal ingewikkeld, maar je zult zien dat **het** wel meevalt.

4 Waarnaar verwijst „dat" in de tweede zin?

_____

5 Waarnaar verwijst „dat" in de derde zin?

_____

6 Waarnaar verwijst „het"?

_____

Het eenvoudigst is de uitrusting van de sportduiker. Dus zullen we **daar** maar mee beginnen. Je kunt al duiken met een duikmasker, zwemvliezen en een snorkel. **Dat** is een pijpje waardoor je lucht kunt inademen. Het pijpje mag maar 30 tot 40 centimeter lang zijn. Omdat **het** altijd boven het water moet uitsteken, zwem je dus aan de oppervlakte met je gezicht in het water. Je kunt er ook mee onder water zwemmen, maar dan loopt de snorkel vol. Als je weer bovenkomt, moet je **hem** eerst leegblazen.

7 Waarnaar verwijst „daar"?

_____

8 Waarnaar verwijst „dat"?

_____

9 Waarnaar verwijst „het"?

_____

10 Waarnaar verwijst „hem"?

_____

# Oefening verwijswoorden 3 (blad 5)

**Lucht in flessen**
De meeste sportduikers willen dieper en **dan** moeten ze lucht in stalen flessen meenemen om te kunnen ademen. In die flessen zit de lucht onder hoge spanning, wel tot 300 atmosfeer. Bij die hoge druk kun je de lucht niet zomaar inademen en daarom zit er aan de flessen een ademautomaat met slang en mondstuk. **Dit** is een apparaat dat ervoor zorgt dat je precies zoveel lucht krijgt als je nodig hebt. **Dat** gaat helemaal automatisch, makkelijker kan het niet.
De lucht die je uitademt, gaat door een klepje in het mondstuk naar buiten. Die uitgeademde lucht verdwijnt in de vorm van belletjes. Die luchtbelletjes zie je wel eens op de televisie als ze een onderwaterfilm vertonen.

11 Waarnaar verwijst „dan"?

_____

12 Waarnaar verwijst „dit"?

_____

13 Waarnaar verwijst „dat"?

_____

**Duikerspak**
Omdat het in Nederland meestal koud is, dragen duikers hier ook nog een pak. Dat pak is gemaakt van neopreenschuim. De duikers zijn nu weer te licht geworden en daarom nemen ze een riem met loodblokken mee. Voor de veiligheid nemen **ze** ook altijd een reddingsvest mee en een duikersmes. Om de weg te vinden moeten ze een kompas bij zich hebben. Met deze uitrusting kan men al een hele tijd, een uur of langer, onder water blijven. Beroepsduikers gebruiken zo'n uitrusting dikwijls voor lichte werkzaamheden.

14 Waarnaar verwijst „ze"?

_____

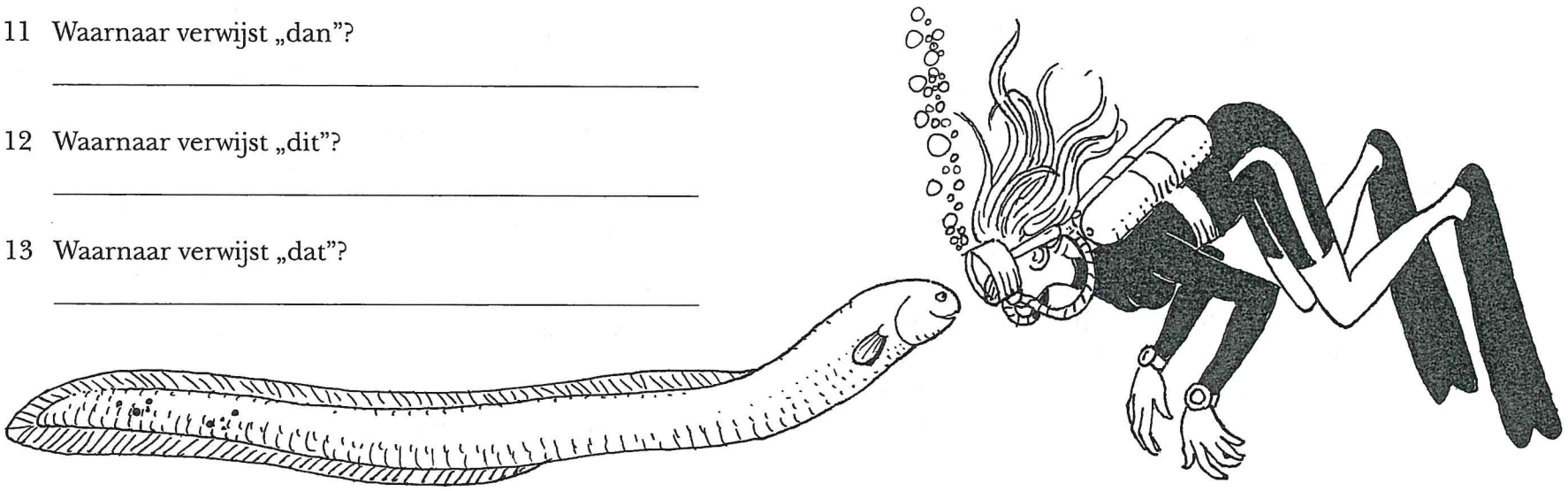

# Oefening verwijswoorden 3 (blad 6)

**Standaardpak**
Voor zwaar werk wordt vaak het standaardpak gebruikt. **Dat** is een pak waarbij een grote, koperen helm en heel zware schoenen van negen kilo per stuk worden gedragen. De helm weegt achttien kilo. **Het** is allemaal erg sterk spul. Je kunt er uren mee onder water blijven. Je blijft er droog en tamelijk warm in.
De lucht wordt door een compressor, een luchtpomp, via een slang naar de duiker gevoerd. Die compressor staat op een schip of op de wal. Je kunt **er** niet mee zwemmen en maar een korte afstand mee lopen.
Waar de slang aan de helm wordt geschroefd, zit een klep. Die klep zorgt ervoor dat de aangevoerde lucht wel in, maar niet uit de helm kan. De verbruikte lucht verlaat de helm door een andere klep, **die** wel lucht uitlaat, maar geen water binnenlaat.

15 Waarnaar verwijst „dat"?

_____

16 Waarnaar verwijst „het"?

_____

17 Waarnaar verwijst „er"?

_____

18 Waarnaar verwijst „die"?

_____

**Telefoon**
In de helm zit ook nog een kleine telefoon zodat de duiker kan praten met een andere duiker of met de mensen boven water. De helm is waterdicht op het pak geschroefd. Behalve in de helm zit er ook in het pak nog lucht. Ondanks de zware schoenen en de helm is de duiker **daardoor** te licht om naar beneden te kunnen gaan. Daarom wordt er op zijn rug en borst nog een stuk lood van achttien kilo gehangen. Verder neemt **hij** een mes mee. Een kompas heeft hij niet nodig, omdat hij niet ver weg loopt.

19 Waarnaar verwijst „daardoor"?

_____

20 Waarnaar verwijst „hij"?

_____

**Ruim 80 kilo**
De uitrusting zoals we die nu beschreven hebben, weegt in totaal ruim 80 kilo. **Dat** is erg veel, maar gelukkig merkt de duiker daar niets van. Onder water is alles veel lichter.

21 Waarnaar verwijst „dat"?

_____